

Henseende henvisse Ministeren til et andet Land, hvor en Bevægelse i den Retning for ganske nylig var nær ved at fremkalde Udvæltninger; idetmindste blev det mig sagt paa selve Stedet, at en Udvæltning vilde have fundet Sted, hvis ikke Regjeringen itide var høiet af fra den Bei, hvorpaa den var slaaet ind. Jeg sigter til, at man for ikke lang Tid siden i Storhertugdømmet Baden vilde oprette et nyt Concordat med Paven. Dette, at indgaae et Concordat med Paven angaaende kirkelige Forhold, er aldeles det Samme som i protestantiske Lande at give Folketirken en Forsatning, at etablere Stater i Staten og paa den Maade tilveiebringe hinanden modstridende Elementer, hvoraf vi have seet saa sørgelige Følger f. Ex. i England. Der er Kampen lykkeligviis ført til Ende til Folkerepræsentationens Tilfredshed, men hvorfor skulle vi ikke spare os selv for lignende store Kampe? Jeg maa fastholde, at der ikke er en saadan Forskjel mellem Besjænderne, at der i de protestantiske Lande skulde finde en heel forskjellig Opfattelse Sted. De religiøse Spørgsmaal ere af den Bestaaffenhed, at de let sætte Lidenskaberne i Bevægelse, men naar man kan undgaae dette, troer jeg, at enhver Regjering gjør klogest i at stræbe hen dertil. Naar den ærede Minister sagde, at han besinder sig i en dobbelt Stilling, ligeoverfor Geistligheden paa den ene Side og Rigsdagen paa den anden, saa giver dette os et høist beklageligt Indblik i Sagen, thi det kunde dog vistnok ikke vare længe, før en energisk Minister maatte kunne sætte sig i et saadant Forhold til de under ham staaende Embedsmænd, hvad man ogsaa seer med Hensyn til andre Forhold i Staten, at det aldeles ikke kunde siges, at Ministeren stod i et dobbelt Forhold, ligeoverfor sine egne, de under ham staaende Embedsmænd, og Repræsentationen.

Indenrigsministeren ad interim: Jeg finder den ærede Talers sidste Bemærkning aldeles ubegrundet. Der var Tale om Enkeltmands Opfattelse af den af mig paatænkte Fremgangs-

maade; men jeg har aldeles ikke klaget over, at de Bestemmelser, jeg maatte give til de under mig staaende Embedsmænd, ikke skulde blive efterkomne. Paa den anden Side maa jeg erklære, at jeg er en Ven af Friheden og en Ven af, at Enhver skal have Lov til frit at udtale sig, hvad enten denne Udtalelse gaaer med eller mod min Mening; at ville kue en fri Udtalelse, selv om den maatte være nok saa misbilligende med Hensyn til hvad jeg anseer for rigtigt, kunde ikke falde mig ind, og uagtet der her i dette Thing forrige Gang fremkom den Forespørgsel, om der ikke skulde foretages Noget mod en Præst, som havde givet en vrang Fortolkning af en æret Rigsdagsmands Lovforslag — det var et Lovforslag af en af de ærede Secretairer —, saa troer jeg dog ikke, at det Slags Anskuelse ville finde Thingets Bifald.

Bale: Jeg skulde virkelig ikke have fundet mig foranlediget til den sidste Deel af mine Udtalelser, naar ikke den ærede Minister udtrykkelig havde udtalt, at han besandt sig i en dobbelt Stilling, saaledes, at snart den ene, snart den anden vilde trække Stolen fra ham. Det var Dmtalen af denne Dobbeltthed, der bevægede mig til at udtale, hvad jeg sagde, og jeg troer, at det var meget berettiget. Forøvrigt troer jeg mig ogsaa at være en Ven af Friheden, men jeg mener ogsaa, at der i enhver Frihed maa være en vis Orden, og at denne Frihedsorden ikke kan bringes tilveie paa en saadan Maade, at de, der ifølge deres Stilling have Forpligtelser, skulde være fritagne for disse Forpligtelser, hvorimod den, der paa den anden Side staaer med en fuldkommen Berettigelse, skal miste sin Berettigelse; en saadan Frihedsorden kan jeg idetmindste aldrig billige. Jeg troer, at naar en Mand frivillig overtager en Stilling, hvormed der følger visse Forpligtelser, er det gavnligt for det hele Samfund, at han er alvorlig gjenemtrængt af den Forpligtelse, der følger med hans Stilling.